

Nytt siden sist – Avløpskonferansen 2023

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Norsk Vann

Kurs

- Økt kompetansebehov i alle ledd
- Samarbeid
- Igangsatte kurs:
 - Saksbehandling
 - Prosjekterende
 - Service av minirensesanlegg
- Kurs under planlegging:
 - Utførende
 - Service av andre renseløsninger
 - Slamtømming
 - Risiko- og hygieneaspekter

Nettverksgrupper

- 9 ulike nettverk
- Hovedsakelig for andelseiere
- Tilbud for kap. 12, utvides til kap. 13
- Møteplass hvor kommunene selv må dra lasset

E-post til
gjertrud.eid@norsk vann.no

Nettverksgrupper—la oss lære av hverandre!

Velkommen til Norsk Vann sine nettverksgrupper

Målet med nettverksgruppene er å etablere et kontaktnett mellom personell i de forskjellige kommunene og kommunalt eide selskapene som jobber med de samme problemstillingene, samt ha en møteplass for utveksling av erfaringer. Tilknyttede medlemmer som leverandører og rådgivere har dessverre ikke anledning til å delta i nettverkene, men kan bli invitert til å holde presentasjoner innen aktuelle temaer.

Norsk Vann har et prosjektområde på TEAMS for hvert nettverk og kaller inn til møter, men det er medlemmene i nettverkene som selv må bidra med informasjon, erfaringer og de gode diskusjonene. Målet er å dele de gode ideene og erfaringene slik at dere kan hjelpe hverandre til å få de gode og riktige løsningene (og unngå de dårlige).

Hvis du ønsker å delta i en eller flere av nettverkene eller bare ønsker mer informasjon, ta kontakt med de oppgitte kontaktpersonene for hvert nettverk.

Undersøkelser som grunnlag for valg av avløpsløsning

Før riktig avløpsløsning på en gitt lokalitet kan anbefales, må det gjennomføres et minimum av undersøkelser og vurderinger.

Dette gjelder for valg av *alle typer* avløpsløsninger.

Som et minimum må det gjøres vurderinger av:

- lokale forhold og brukerinteresser
- grunnforhold/løsmasseforhold
- risiko for forurensning
- utslipps- og resipientforhold

Etablering og drift av mindre avløpsanlegg

- Veiledning for huseier, foretak og kommune

INFORMASJON TIL HUSEIER

ETABLERING OG DRIFT AV MINDRE AVLØPSANLEGG

Veiledning om utarbeidelse av kommunale forskrifter om avløp

Ny Norsk Vann rapport – nylig igangsatt

Håndtering av personopplysninger i vannbransjen

Målet er å vise hvilke problemstillinger ansatte i kommuner og selskap skal være oppmerksomme på, og hvordan en kan redusere risikoen ved behandlingen.

Prosjektet skal beskrive:

- En oversikt over opplysninger som omfattes av reglene i personopplysningsloven (ulike sakstyper, arbeidsprosesser og systemer)
- Hva saksbehandlere bør vurdere når de behandler ulike typer personopplysninger med særlig vekt på fallgruver.
- Hvilke organisatoriske rammer kommuner og selskap bør ha på plass for å sikre at personopplysninger behandles på en forsvarlig måte.

Ny Norsk Vann rapport - i avsluttende fase

Dimensjonering av mindre renseløsninger

Hovedmål:

- sikre at nye avløpsanlegg, og eksisterende anlegg som skal rehabiliteres, blir dimensjonert for å håndtere den faktiske belastningen fra bebyggelsen som er koblet til anlegget

Delmål:

- styrke kommunenes veiledningsfunksjon ut mot eiere og foretak som skal etablere eller rehabilitere et anlegg
- sikre mer enhetlig praksis på tvers av kommunegrenser

Hydraulisk belastning

- Antall sengeplasser
- Antall m²

Organisk belastning

- Antall pe
- Antall m²

Skaleringsfaktor ved dimensjonering av fellesanlegg

Ny Norsk Vann rapport – i avsluttende fase

Utarbeidelse av kommunedelplan for VA og vannmiljø

Prosjektmål:

Utarbeide en veiledning om kommunens arbeid med kommuneplan, men også noe om reguleringsplan som verktøy for å ivareta og sikre vannet gjennom hele dets kretsløp i plansammenheng

Vedtatte prosjekter - ikke igangsatt

Tilknytning av eksisterende bygninger til kommunale ledninger

- En veiledning for gjennomføring/håndheving av tilknytningsplikten

Tilstand i vannresipient. Dokumentasjon før og etter utslippstillatelse.

Prosjektet skal resultere i en veiledning om:

- hva som skal vurderes og dokumenteres i forbindelse med søknad om utslippstillatelse til vannresipient og
- hvordan resipienten skal overvåkes og rapporteres etter at utslippstillatelse er gitt.

Det utarbeides en mal som er skreddersydd for avløpssektoren

Har DU et forslag til et område hvor det trengs forskning eller veiledning?

- Norsk Vanns prosjektsystem
- Regionale forskningsfond

Prosjektforslag for 2024

Norsk Vann ønsker nye prosjektforslag innen 1. oktober.
Bruk gjerne malen for [prosjektbeskrivelser](#) eller via dette [skjemaet](#).
Spørsmål sendes til [Fred Ivar Aasand](#).

REGIONALE
FORSKNINGSFOND

Regionale forskningsfond (RFF)

Her finn du generell og felles info om dei regionale forskningsfonda. Ønsker du meir spesifikk info, t.d. om utlysingar og rapportering, må du besøkje nettsidene til dei enkelte fonda. Forskningsfonda blir forvalta av fylkeskommunane og blir finansierte av Kunnskapsdepartementet.

Avløpsdirektiv

§ 15B-2. Avløpsdirektivet

Utslipp regulert av [§ 15B-1](#) omfattes av [EØS-avtalen vedlegg XX](#) nr. 13 (direktiv [91/271/EØF](#) med endringene i direktiv [98/15/EF](#)) om rensing av avløpsvann fra byområder i vedlegg 1 til dette kapitlet, så fremt utslippet ikke reguleres av [kapittel 14](#).

§ 15B-3. Forurensningsmyndighet/Utslippstillatelse og kontroll

Statsforvalteren gir utslippstillatelse, jf. [forurensningsloven § 11](#), etter artikkel 4, 5 og 7, jf. artikkel 10 og 12, og etter artikkel 11 og 13, og fører kontroll med tillatelse etter artikkel 15.

Ø Endret ved [forskrift 14 des 2020 nr. 3341](#) (i kraft 1 juni 2021).

Vedlegg 1

[EØS-avtalen vedlegg XX](#) nr. 13 (direktiv [91/271/EØF](#) med endringene i direktiv [98/15/EF](#)) om rensing av avløpsvann fra byområder

EFT nr. L 135/91 s. 40

RÅDSDIREKTIV av 21. mai 1991 om rensing av avløpsvann fra byområder, [91/271/EØF](#), med endring av [98/15/EF](#)

RÅDET FOR DE EUROPEISKE FELLESSKAP HAR –

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske økonomiske fellesskap, særlig artikkel 130 S,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen,¹

under henvisning til uttalelse fra Europaparlamentet,²

under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komite,³ og

ut fra følgende betraktninger:

I Rådets resolusjon av 28. juni 1988 om vern av Nordsjøen og andre vannforekomster innenfor Fellesskapet⁴ ble Kommisjonen anmodet om å fremlegge forslag om nødvendige tiltak på fellesskapsnivå for rensing av avløpsvann fra byområder.

Forurensning som skyldes utilstrekkelig rensing av spillvann i en medlemsstat, påvirker ofte vannforekomstene i andre medlemsstater, og i samsvar med artikkel 130 R er derfor handling på fellesskapsnivå påkrevd.

For å unngå skadevirkninger på miljøet ved utslipp av utilstrekkelig rensert avløpsvann fra byområder, er det i alminnelighet nødvendig å foreta sekundærrensing av slikt spillvann.

I følsomme områder er det nødvendig å kreve mer omfattende rensing, mens primærrensing kan anses tilstrekkelig i mindre

Brussels, 26.10.2022
COM(2022) 541 final

2022/0345 (COD)

Proposal for a

DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL

concerning urban wastewater treatment (recast)

(Text with EEA relevance)

{SEC(2022) 541} - {SWD(2022) 541, 544}

Egen sak på konferansen

Dom - tilbaketrekking av utslippstillatelse

- Krav om erstatning for tap som følge av myndighetsutøvelse
- Utslippstillatelse til renseanlegg for to eksisterende og inntil 11 nye boliger
- Kommunens rett til å trekke tilbake vedtak om utslippstillatelse når privatrettslig forutsetning for tillatelsen ikke er oppfylt
- Anken nektet fremmet

LE-2022-105716

Instans	Eidsivating lagmannsrett – Beslutning
Dato	2022-09-26
Publisert	LE-2022-105716
Stikkord	Sivilprosess. Forvaltningsvedtak. Krav om erstatning. Ankenektelse.
Sammendrag	Saken gjaldt spørsmål om gyldigheten av et forvaltningsvedtak om utslippstillatelse med utbygging av eiendom i kommunen fattet ved utslippstillatelse, med Tingretten frifant kor krav om erstatning. anken fra utbyggers ble derfor nektet fremmet. Henvvisninger: Tvist

Dom - oppfølging av utslipp

- Krav om erstatning for tap som følge av myndighetsutøvelse
- Kommunens plikt til å hindre forurensning fra naboens avløpsanlegg
- Anken forkastet

Egen sak mot slutten av dagen i dag

LOVDATA

Agder lagmannsrett - Dom - LA-2021-76282

Instans	Agder lagmannsrett – Dom
Dato	2022-06-28
Publisert	LA-2021-76282
Stikkord	Erstatningskrav etter skadeserstatningsloven § 2-1. Forsvarlig myndighetsutøvelse.
Sammendrag	Saken gjaldt spørsmål om en kommune var erstatningsansvarlig etter skadeserstatningsloven § 2-1 for uforsvarlig utøvelse av sin myndighet etter forurensningsloven. Erstatningskravet var knyttet til et privat avløpsanlegg på naboeiendommen til ankend. Ankende parter krevde dekk sakkyndige, samt tapte leien. Lagmannsretten forkastet an ansvarsgrunnlag etter skadeserstatningsansvar i saken. Et rammen for vurderingen av «voldes forsettlig eller uakts for arbeidsgiveren, idet hens stilles til virksomheten eller aktsomhetsnormen i bestem erstatningsvurderingen. Best også myndighetsutøvelse. (S

Avviste kloakk-anke

Agder Lagmannsrett har stadfestet at Lillesand kommune ikke har erstatningsansvar som følge av forurensning på Fjeldal. Anken på grunnloper på tingretts dom ble kontant avvist.

Thor Berrezen
19.06.2022

Kommunens pålegg om å bygge ut kloakkledningen er forkastet. Lagmannsretten velger imidlertid å avgjøre saken i favor av kommunen på manglende ansvarsgrunnlag, og tar derfor ikke stilling til forurensningsansvaret. Slik lagmannsretten ser det, kunne saken for øvrig bli samme utfall også på andre grunnlag, knyttet til manglende sannsynliggjøring av årsaksforhold og økonomisk tap, bestre det i dommen fra Agder Lagmannsrett, hvor man er tydelig på at kommunen ikke har utøvet uforsvarlig myndighetsutøvelse ved ikke å pålegge utbedring av kloakk anlegg som forurenser naboeiens eiendom.

Lagmannsretten viser til at saken har vært behandlet flere ganger i ulike instanser og bemerker at det ikke ser ut til å være faktum, bortsett fra alvorlighetsgraden av forurensningsproblemet.

Lagmannsretten legger til grunn, i samsvar med vitneforklaringen til miljøetegnelse og rådgivende enheter for Vår kommune i 2014. Anka-

gren, som i mange år har jobbet med spredte avløp, at man har å gjøre med såkalt «diffus utslipp», hvor man ikke ser konkrete anker av kloakk eller rensing gjennom slurskåller og luftstrømnings. Kloakkens bakterier som tar tilbake ror blir tillig påvist. Dette kan tyde på kloakkforurensning, og Lillesand kommune kommenterte dette allerede i brev 4. mars 2004. Lagmannsretten bemerker at kommunen i 2008 vurderer at «den episodiske overvannsfurensningen til tilgravingen representerte en hygienisk risiko, men ingen stor miljøfare. Juste det i rettsens vurdering, hvor man legger kommunens konklusjon om at det ikke forekommer utslipp av råkkvikk til grunn. Man vurderer videre at det kunne vært usaklig flokkjellbehandling og kun pålegge naboen å utbedre sitt andelstykke det i følge kommunen kan være flere forurensningskilder. Videre vekt legges at dersom man hadde pålagt utbedring ville man ikke de neste ti år kunne kreve tilbedring til offentlig avløpsnett. Lagmannsretten og 208.150 kroner for behandlingen i utgrøften. Til sammen 266.500 kroner.

forurensning og flokkjeller er utømt med at anken må avvise.

Den tapte partens er skilt til å betale 120.000 kroner til dekning av Lillesand kommunens sakskostnader i lagmannsretten og 208.150 kroner for behandlingen i utgrøften. Til sammen 266.500 kroner.

dommen også at grunneier har gjort de søk for å bygge

Vannstandard

- Va-norm og VA/Miljø-blad
- Full gjennomgang og kvalitetssikring
- Noe utgår, men det meste er med videre
- Nasjonal standard for etablering og drift av bla. hovedledningsnett og mindre renseløsninger
- Krav med tilhørende veiledning
- Fremdrift

Vannstandard

INNGANG VELKOMMEN

Vannstandard

Et verktøy for å oppnå bærekraftige og sikre vann- og avløpsanlegg av høy kvalitet

DELTA I VANNSTANDARD

Velkommen til Vannstandard

Vannstandard beskriver hvilke krav som stilles til vann- og avløpsanlegg. Her finner du krav fra lovverket, i tillegg til lokale krav fastsatt i den enkelte kommune. Du vil også finne veiledning til hvordan kravene kan innfris og hvordan ulike forvaltningsoppgaver kan løses. I tillegg finner du annet nyttig fagstoff, som lenker til lovgivning, hjemmesider, rapporter og fakta.

Vannstandard omhandler forvaltning, prosjektering, etablering, kontroll og drift av vann- og avløpsanlegg.

Løsningen er først og fremst et sentralt oppslagsverk for hele vann- og avløpsbransjen: ansatte i kommunen, firma som prosjekterer, utfører eller drifter vann- og avløpsløsninger. Studenter huseiere vil også til en viss grad kunne ha nytte av sidene.

Vannstandard erstatter tidligere VA-norm og VA/Miljø-blad.

Krav i Vannstandard

Vannstandard viser tydelige skal-krav der det skal være en bestemt løsning, eller kan-krav der det finnes flere løsninger. Selv om det er satt tydelige krav, bør kommunen sørge for å ha åpning i eksempelvis arealplanbestemmelser, som gjør det mulig å benytte nye, innovative løsninger.

Lokale krav

Det er et mål at kravene skal gjelde for alle kommuner som ønsker å bruke Vannstandard. Dersom kommunen likevel har gode grunner til å stille andre krav enn Vannstandard legger opp til, er det mulig å legge inn lokale kra som erstatter kravene i Vannstandard. Vi anbefaler kommunene til å tenke seg godt om før de går til dette skrittet.

Hvordan komme i gang?

Hytteveiledning

Del 1: beskriver utviklingen av fritidsboliger i Norge, nasjonale føringer og hensyn som er viktige for å sikre en bærekraftig lokalisering, utbygging og bruk av fritidsboligene.

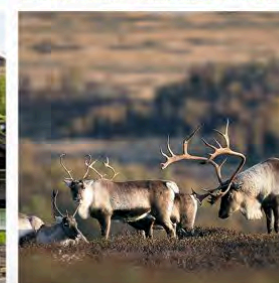
Del 2: beskriver hvordan hensyn kan tas hånd om i kommunale og regionale planer, med hovedvekt på kommunal planlegging.

Kommunal- og
distriktsdepartementet

Rettleiar

Rettleiar om planlegging
av fritidsbustader

Nytt og nyttig

Her finner du snarveier til innhold som kan være nyttig eller aktuelt for tiden:

Slamgebyret

Når og hvor ofte skal slamgebyret faktureres?

[Les mer](#)

Tiltak på ledningsnettet

Hva skal føres i drift og hva skal føres i investering?

[Les mer](#)

Ledninger over kommunegren

Hvem kan kreve inn gebyr og etter hvilke satser?

[Les mer](#)

Overvann

Når kan vann og avløpsgebyret finansiere overvannstiltak?

[Les mer](#)

Tilsynsaksjon med mindre avløpsanlegg

Tilsynskampanjen 2022 handlet om myndighetsutøvelsen av de minste avløpsanleggene

Egen sak i morgen

Kommunetilsynsaksjon 2022. Sanitært avløpsvann fra mindre anlegg (kap. 12)
Resultater fra tilsynsaksjon i 2022

Presisering i veiledningen til vannforskriften § 12

Unntak fra miljømål - viktig for vurdering av utslippstillatelser

- 💧 Tillatelse til ny virksomhet som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstandsklassen forringes

Ønsker at kommunen kommer tidligere på banen - vurdere i plansaker om § 12 kommer til anvendelse

To stegs vurdering

- 💧 Kommer § 12 til anvendelse?
- 💧 Hvordan sikre at vilkårene oppfylles?

Brevet ligger på www.va-jus.no

Sikring av vann og avløp

11.11.2022, Sikring av avløp ved bruksendringer

- Tiltak på eksisterende bygg skal utføres i samsvar med regelverket: plankrav, byggereregler og tekniske regler gjelder
- Kravene, inkludert sikring av avløp, gjelder så langt de passer etter en konkret vurdering i den enkelte sak.
- Gir myndigheten grunnlag for avslag

Brevet ligger på www.va-jus.no

§ 27-2 Departementet svarer på i kva grad føresegna gjeld ved bruksendringar

Prinsippfråsegner og fortolkingar | Dato: 11.11.2022

Mottakar: Sula kommune

Vår referanse: 22/6544-2

Trinnvis veileder for myndigheter som får spørsmål etter miljøinformasjon:

- Alle har rett til å spørre etter og krav på å få miljøinformasjon fra myndigheter
- Forholdet til offentleglova
- Hva er miljøinformasjon?
- Hvilke myndigheter gjelder loven for?
- Hva skal myndigheter ha kunnskap om for å kunne svare på spørsmål?
- Hvordan behandle spørsmål etter miljøinformasjon?
- Hva slags informasjon må myndigheter gi til den som spør?
- Hvor raskt må myndigheter svare på spørsmål?
- Hvordan må myndigheter svare på spørsmål?
- Hva må myndigheter gjøre hvis de ikke vil gi ut informasjonen de blir spurt om?
- Retten til å klage over avslag

Miljøinformasjon

Trinnvis veileder for offentlige og private virksomheter som får et krav om miljøinformasjon:

- Alle har rett til å spørre og krav på å få svar om hvordan virksomheter påvirker klima og miljø
- Hvem kan stille spørsmål og hvem må svare?
- Kan virksomheten kreve å få spørsmålet skriftlig?
- Hva skal virksomheter ha kunnskap om for å kunne svare på spørsmål?
- Hva slags informasjon må virksomheter gi til den som spør?
- Hvor raskt må virksomheter svare på spørsmål?
- Hvordan må virksomhetene svare på spørsmål?
- Hva skjer hvis virksomheten ikke vil gi ut informasjonen de blir spurt om?
- Retten til å klage over avslag

Veilederen ligger på www.va-jus.no

SINTEF

Innovasjonsprosjekter i offentlig sektor for spredt avløpsbransje + Nye krav i SINTEF TG

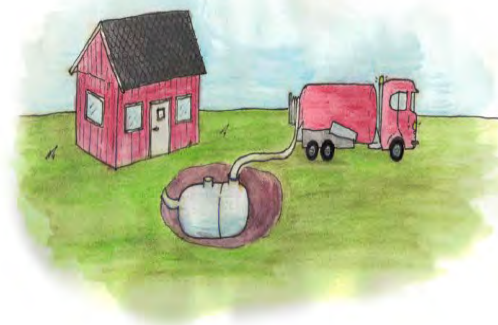
Teknologi for et bedre samfunn

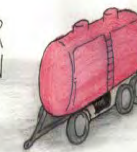
SINTEF

Slamtømming av minirenseanlegg med mobil avvanning

- ✓ Påvirkning på minirenseanlegg
 - Feltstudie
- ✓ Optimalisering av avvanningsprosessen
 - Lab-forsøk
 - Fullskalaforsøk
- ✓ Implementering av ny kunnskap

TØMMING OVER
PÅ TREKKVOGN
VED FULL BIL

TRANSPORT AV
RÅSLAM
1-2% TS

MOTTAKSANLEGG
FOR AVANNET SLAM

TRANSPORT AV
AVANNET SLAM
20-25% TS

RENSEANLEGG

Illustrasjon: Amund Doseth Bjorli

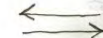
SINTEF

Slamtømming av minirenseanlegg med mobil avvanning

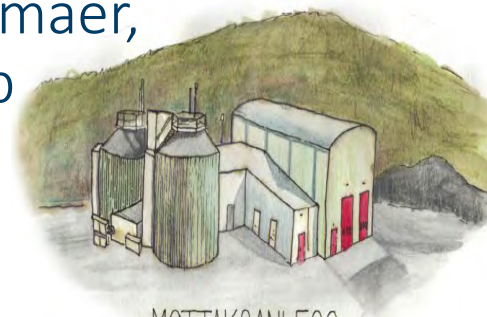
- ✓ **Prosjekteier:** RENOVEST v/Tor Helge Gjersund
- ✓ **Prosjektleder:** SINTEF v/Willy Røstum Thelin
- ✓ **Partnere:** Vinje kommune, 2 tømmefirmaer, 3 minirenseanlegg-leverandører, Avløp Norge, og Kemira
- ✓ **Budsjett:** 5,3 mill. NOK
- ✓ **Varighet:** mai 2023- april 2025
- ✓ **Finansiør:** RFF Vestfold og Telemark

TØMMING OVER
PÅ TREKKVOGN
VED FULL BIL

TRANSPORT AV
RÅSLAM
1-2% TS

MOTTAKSANLEGG
FOR AVVANNET SLAM

TRANSPORT AV
AVVANNET SLAM
20-25% TS

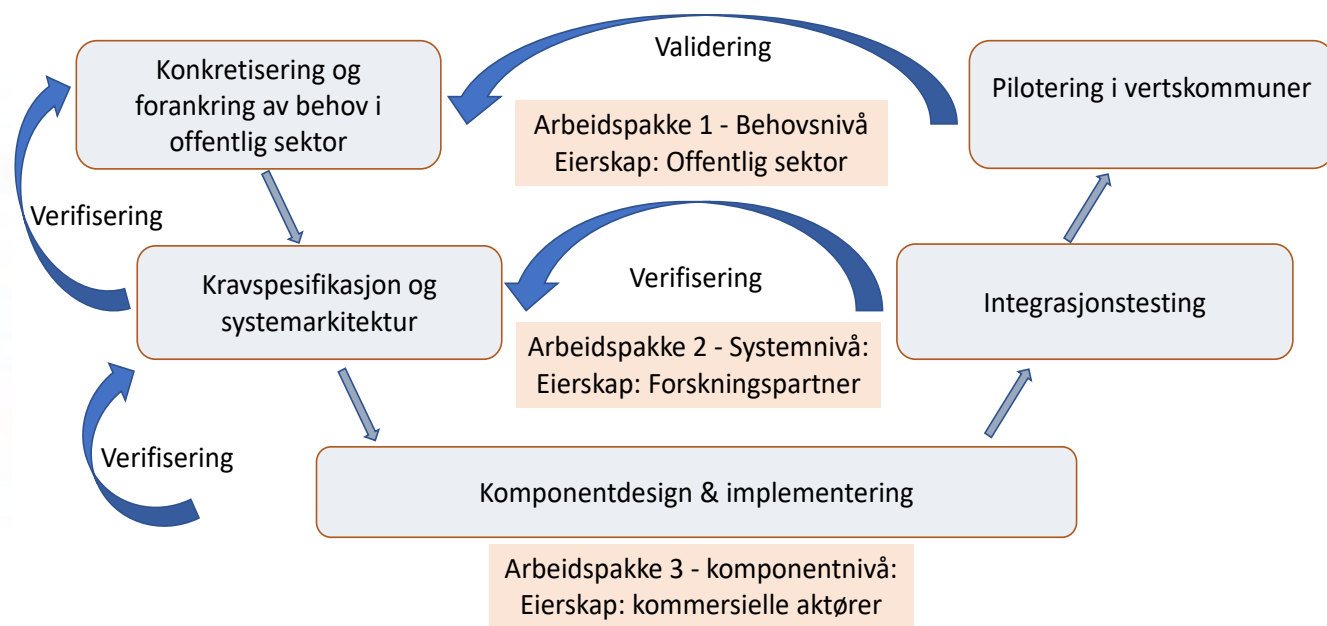
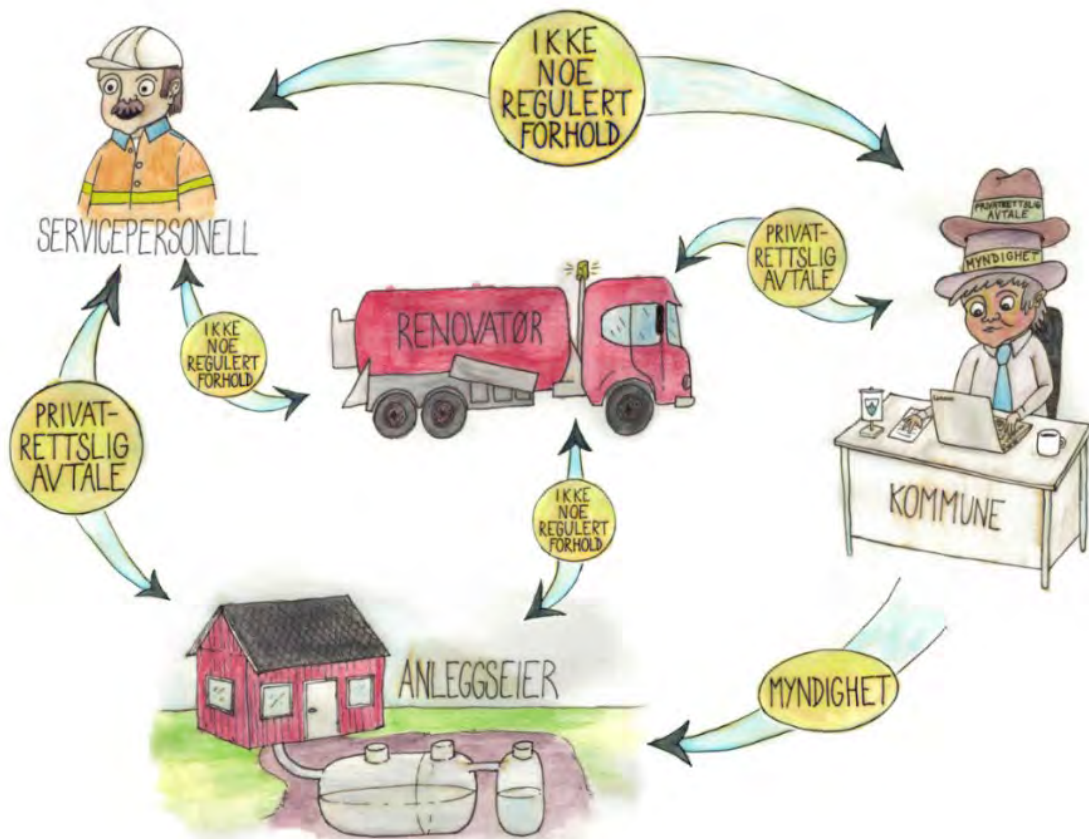
RENSEANLEGG

Illustrasjon: Amund Doseh Bjorli

SINTEF

Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp

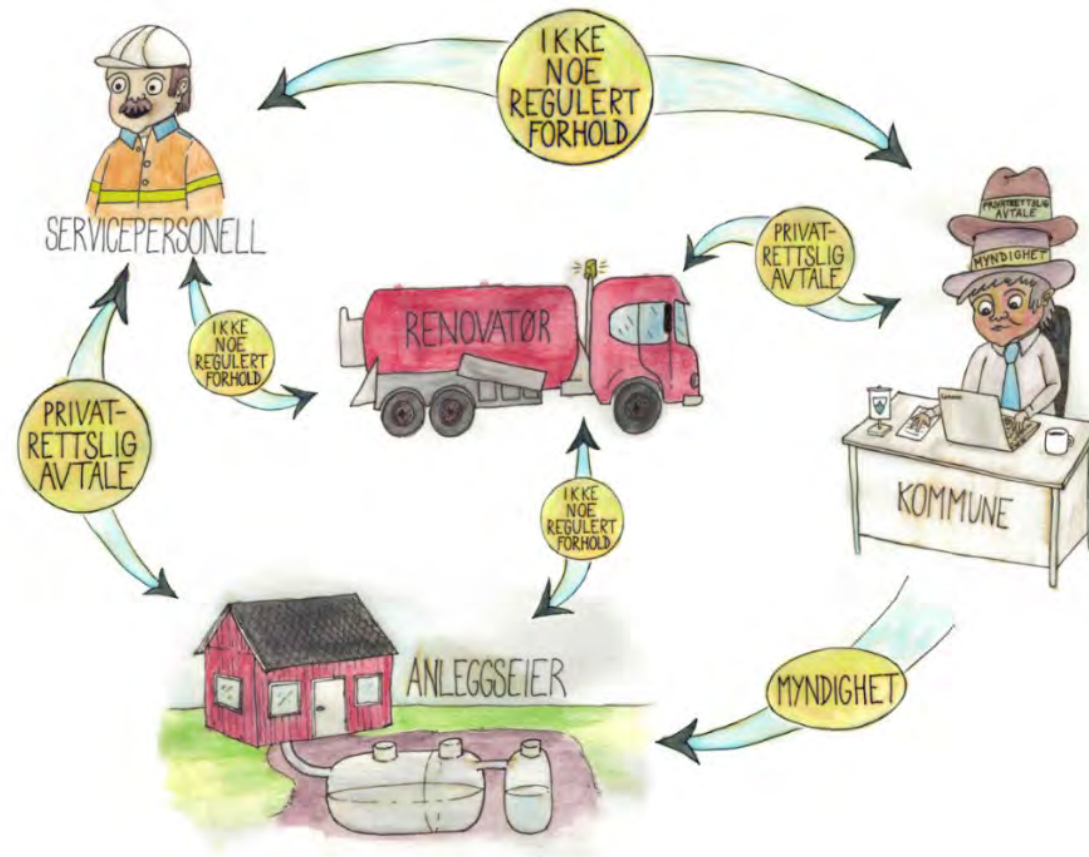
Illustrasjon: Amund Doseh Bjarli

SINTEF

Utvikling av helhetlig forvaltningsløsning for spredt avløp

- ✓ **Prosjekteier:** Lier kommune v/Nina Alstad Rukke
- ✓ **Prosjektleder:** SINTEF v/Willy Røstum Thelin
- ✓ **Partnere:** Fredrikstad kommune, Slamtømmefirma, 2 servicefirmaer, 2 fagsystemleverandører + referansegruppe
- ✓ **Budsjett:** 5,1 mill. NOK
- ✓ **Varighet:** April 2023- april 2025
- ✓ **Finansiør:** RFF Viken

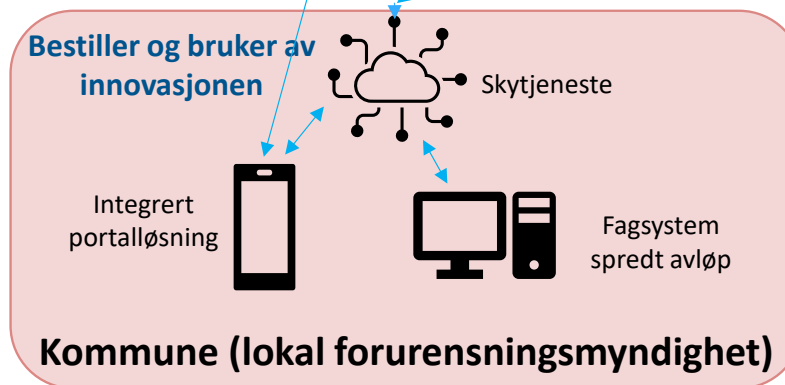
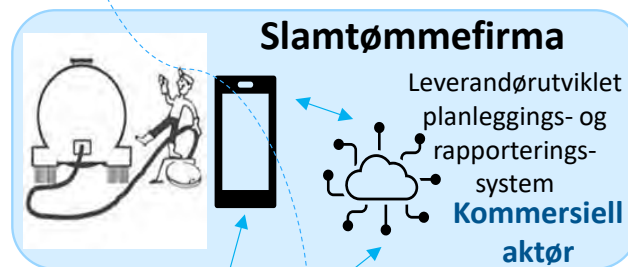
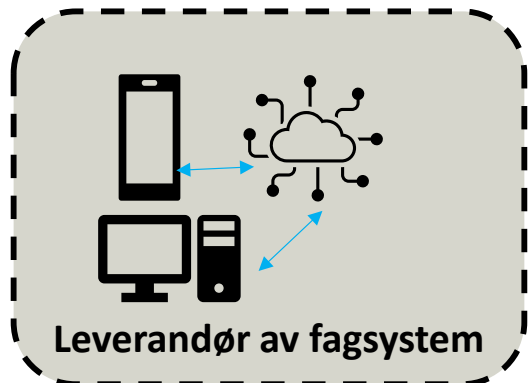
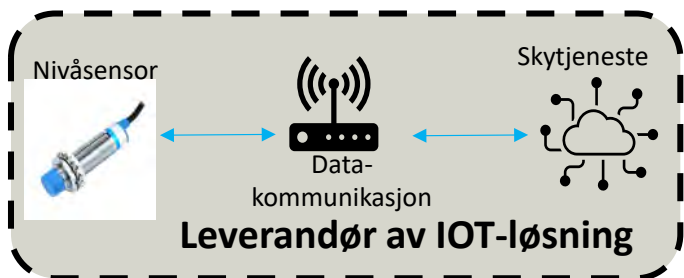

Illustrasjon: Amund Doseh Bjorli

SINTEF

Utvikling av forvaltningsløsning for behovsstyrt slamtømming

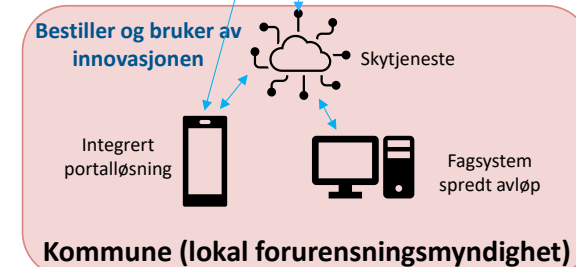
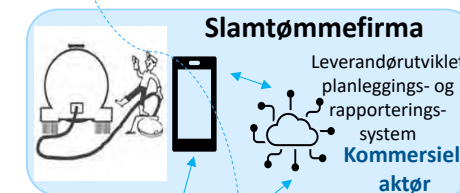
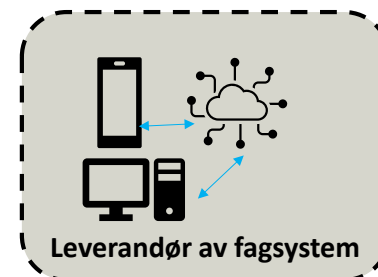

SINTEF

Utvikling av forvaltningsløsning for behovsstyrt slamtømming

- ✓ **Prosjekteier:** ÅRIM v Lars M. Fugledal
- ✓ **Prosjektleder:** SINTEF v/Willy Røstum Thelin
- ✓ **Partnere:** Volve Industrial IOT, Norkart, Ålesund kommune
- ✓ **Budsjett:** 4,0 mill. NOK
- ✓ **Varighet:** August 2022- desember 2024
- ✓ **Finansiør:** RFF Møre og Romsdal

SINTEF

Krav til dokumentasjon av servicesystem i SINTEF TG for minirenseanlegg

Endringer i TG-ordning for minirenseanlegg

TG i dag

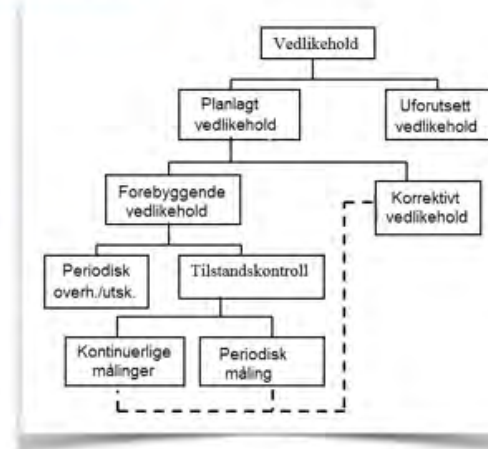
Dokumentasjon av minirenseanlegget levert fra fabrikk

3

TG 1. januar 2024

Dokumentasjon av minirenseanlegget levert fra fabrikk

Systemer og prosedyrer for servicetjenester

SINTEF

Krav til dokumentasjon av servicesystem i SINTEF TG for minirenseanlegg

Hovedtema	Sjekklistor	Referanse i Retningslinjer for TG minirenseanlegg	Klassifisering	Rettet mot
Teknisk/produkt	Typeprøving	3.1 og 4.1	Internt for innehaver	Kontrollorgan
Teknisk/produkt	Skalering, slamtømming, etc.	3.5 og 4.6	Internt for innehaver	Kontrollorgan
Teknisk/produkt	Helse- og miljøevaluering	4.5	Internt for innehaver	Kontrollorgan

- ✓ Etablering av et tilfredsstillende serviceapparat vil være ressurskrevende for den enkelte innehaver av TG
- ✓ Dersom innehaver av TG ikke kan dokumentere et tilfredsstillende serviceapparat vil godkjenningen kunne trekkes tilbake

Servicesystem	Liste of servicesleverandører	3.2 og 4.3.4	Åpen informasjon	Alle aktører
Avtalemaler	Serviceavtale	3.2 og 4.3.4	Internt for innehaver	Anleggseier
Avtalemaler	Kontraktsmal - Underleverandører	3.2 og 4.3.4	Internt for innehaver	Underleverandør av service
Avtalemaler	Kjøpsavtale	3.2 og 4.3.4	Internt for innehaver	Anleggseier (kjøper)